

" KORTTELI "

LAPPEENRANNAN SAMMONLAHDEN KOULUN ARKKITEHTUURIKILPAILU

Sammon Kortteli

Jotain vanhaa, jotain uutta! Ehdotuksen lähtökohtana on luoda tulevaisuuden oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat elinikäisen oppimisen turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä. "Kortteli" tuo yhteen perinteisen kyläkoulun arkaaisen mutta kodikkaan olemuksen, sekä uuden ajan oppimisympäristöt joustavine tilaratkaisuineen. Ympäristön materiaaleista hienovaraisesti inspiroitunut arkkitehtuuri istuu Sammonlahden alueelle muodostaen asukkaille vetovoimaisen monitoimitalon. Yhdeksästä talosta koostuvassa korttelimaisessa rakenteessa on paikka jokaiselle toiminnolle – sekä lisäksi mahdollisuus yhteistyöhön eri toimijoiden välillä. Inhimillinen mittakaava saavutetaan suuressa rakennuksessa sijoittamalla eri ikäryhmät oman kokoiisiin osiinsa: päiväkotit ja alkuopetus matalampiin taloihin ja alakerroksiin, isommat oppilaat taas ylempiin kerroksiin. Esteetön kulku toteutuu läpi talon, ja erityisesti kirjasto sekä neuvola ovat helposti saavutettavissa myös ulkopuolisille käyttäjille.

Kaupunkirakenne ja sijainti

Uusi Sammontalo sijoittuu tontin pohjoispuolelle, Sammonlahden alueen palvelukeskustan välittömään läheisyyteen. Jalankulkuyhteydet Sammontorin suunnasta ohjaavat uudisrakennuksen pääsisäänkäynnille, joka sijoittuu shared space -tyyppisen kävelykatutilan varrelle. Rakennus koostuu useasta ympäröivän rakennuskannan mittakaavaan sopeutuvasta massasta, joista pohjoisen puolelle kadun varteen sijoittuu mm. kirjasto, teknisen työn tilat, palvelukeittiö sekä ylempiin kerroksiin muita opetus- ja hallintotiloja sekä nuorisotilat. Pihan puolelle etelää kohti sijoittuvat oppilaiden sekä iltakäytön sisäänkäynnit, joista kuljetaan päiväkotiin, opetustiloihin ja liikuntahalliin.

Pysäköintipaikat rajautuvat rakennuksen luoteis- ja kaakkoispuolelle, joista luoteispuolelle muodostuu pienempiä lapsia varten yksisuuntainen saattoliikennekatu ja kaakkoispuolelle iltakäytön pysäköintipaikat lähelle liikuntatiloja. Liikuntaesteisten pysäköinti on pääsisäänkäynnin puolella, shared space -kadun varrella. Polkupyörille on tilaa rakennuksen seinustalla sisäänkäyntien läheisyydessä, sekä etelästä metsävyöhykkeen puolelta saapuvan kevyen liikenteen väylän yhteydessä sijaitsevilla pyöräkatoksissa.

Toimintojen sijoittuminen

Rakennuksen vaihtelevassa massoittelussa matalimpiin osiin, luoteispuolelle, sijoittuvat päiväkodin sekä pienimpien oppilaiden kotialueet. Luoteispuolella maantasokerroksessa sijaitsevat lisäksi neuvolan ja terveydenhuollon tilat, tekninen työ sekä valoisa monitoimiaula, joka palvelee joustavasti koko talon käyttäjiä. Monitoimiaula sisältää mm. henkilökunnan kahvilamaisen taukotilan, näyttämöllä varustetun esiintymisalueen niin kielten kuin muiden aineiden opetukselle, päiväkodin ruokailutilaa sekä neuvottelutilaa päiväkodin ja terveyspuolen käyttöön. Lisäksi aulaa voidaan käyttää näyttelytilana "taidetaloa" varten, tai käyttää sitä joustavasti ryhmä- sekä itsenäiseen työskentelyyn. 2. ja 3. kerrokseen länsipuolelle sijoittuu kuvataiteen, musiikin, tekstiili- ja kotitalouden opetuksen lisäksi alku-/yleisopetuksen tiloja.

Kaakkoispuolella tilat rakentuvat korkean ruokasalin sekä liikuntasalin ympärille. Ruokailutilan välittömässä yhteydessä sijaitsevat palvelukeittiön lisäksi kirjasto, joka voidaan tarvittaessa avata saliin, sekä osa päiväkodin soluista. Myös liikuntasalin aula yhdistyy ruokailutilaan, mikä mahdollistaa juhlasalin laajenemisen ruokalaan isompien tapahtumien aikana. Kirjasto sijaitsee heti pääsisäänkäynniltä avautuvan sisääntuloväylän varrella, muodostaen vyöhykkeisen tilakokonaisuuden "väylän" sekä ruokalan välille. Ylemmissä kerroksissa kaakkoispuolella sijaitsee 3-6. luokkien sekä yläkoulun tilat, hallinnon tilat sekä nuorisotilat. Kadun puolelta on oma sisäänkäynti nuorison sekä hallinnon tiloihin, ja pihan puolelta opetustiloihin johtavat sisäänkäynnit. Liikuntasalin iltakäyttöä varten on myös oma sisäänkäynti, josta kulku voidaan rajata vain puku- ja liikuntatiloihin.

Talon rakennejärjestelmä on suunniteltu siten, että rakennus on toiminnoiltaan muuntojoustava ja tiloja voidaan sijoittaa mihin yksikköön tahansa. Opetustilat yhdistyvät yhteisten eteis- ja aulatilojen kautta joustavasti toisiinsa, ja oppimisympäristöjen avoimuutta voidaan säätää niin lasiseinien, siirtoseinien kuin kiinteiden seinien tai verhojen avulla. Halutessa myös perinteiset kiinteät luokkatilat rakentuvat luontevasti. Tekniset tilat on sijoitettu pääosin ullakolle harjakattojen alle.

Materiaalit, rakenne ja kestävän kehityksen periaatteet

Sammontalon rakenneratkaisu ja julkisivumaailma perustuu aitoihin, perinteisiin materiaaleihin sekä niiden käyttöön materiaalin luonteelle ominaisissa paikoissa. Rakenne pohjautuu ajattomaan ja kestäväan tiilimuuraukseen sekä sisätiloille luonnetta antaviin näkyviin puupilareihin ja -palkkeihin. Vesikatot tehdään konesaumatusta pellistä, ja vedet johdetaan hallitusti alas harjakatoilla ja vastakaadoilla. Materiaalivalintojen lisäksi rakennuksen pitkäaikaiskestävyyteen ja energiatehokkuuteen vaikuttaa selkeä ja kompakti massoittelu.

Sammonlahden alueella vahvasti näkyvä tiili on yksi lähtökohta talon materiaalipaletille. Alueen yleisilmeen kohottamiseksi sen tulkinta on kuitenkin uudenlainen – rustiikkinen tiilipinta antaa väreillään oman identiteetin Sammontalon eri osille. Uudisrakennuksen onkin tarkoitus yhdistää aluetta eheäksi kokonaisuudeksi, ja luoda kodinomainen tunnelma alueen asukkaille. Vaihtelevan massoittelun vastapainoksi julkisivujen jäsentely on ajattoman rauhallinen ja klassinen. Sisäänkäyntejä on korostettu lasiseinillä, jotka antavat valoa sisätiloihin, mutta myös loistavat pimeällä lyhtyjen kaltaisesti ulospäin.

Sisätiloissa materiaalimaailma kevenee ja pehmenee. Ulkoseinien tiilipinnat näkyvät myös sisällä, mutta oppimisympäristöjen varsinainen luonne muodostuu keveistä lasiseinistä ja vaaleista puupinnoista. Ylimpien kerrosten puupalkit ja -ristikot sekä harjakaton muoto tuovat näyttävästi esiin talon arkkitehtuuria myös opetustiloissa.

Piha

Ulkoalueiden järjestelyssä lähtökohtina ovat turvallisuus, oppiminen ja luonnon kunnioittaminen. Pihan toiminnot on sijoitettu niin, että lasten leikkialueet ovat suojassa liikenteeltä ja osoittavat valoisaan ilmansuuntaan. Huolto- ja yhteysliikenne on keskitetty rakennuksen luoteis- ja pohjoispuolelle, ja päiväkodin saattoliikennettä varten on tehty yksisuuntainen saattokatu lyhytaikaisella pysäköintimahdollisuudella. Eteläinen puoli jää tällöin leikkipihaksi sekä urheilutoimintojen käyttöön.

Päiväkotilaisia ja pienimpiä oppialita varten on leikkipihan länsipuoli rajattu aidatuksi alueeksi, josta on suorat sisäänkäynnit päiväkodin ja esi- sekä alkuopetuksen kotialueille. Pihan itäpuoli on suunniteltu isompien oppilaiden leikkialueeksi, ja eteläisimpään osaan sijoittuu kunnostettavien urheilukenttien lisäksi muita liikuntatoimintoja, kuten skeittipuisto sekä miniareenat. Koulutontin eteläpuolelta alkava metsävyöhyke työntyy myös koulun pihalle, säilyttäen olemassaolevaa puustoa ja luoden myös opetusta palvelevan luontopolun, joka hulevesiaiheineen ja puroineen tuo koulun pihaan elämysellisyyttä.

Leikki- ja liikuntapihoja rajaa etelässä sarja katoksia ja oleskelupaikkoja, jotka sisältävät mm. nuotiopaikan, pergoloita, pyöräkatoksia sekä kasvihuoneen, joka palvelee luonnontieteiden opetusta. Niiden massoittelu ja jäsentely jatkaa Sammontalon teemaa pienemmässä mittakaavassa.

Laajuuslaskelma

<i>Hyötyala:</i>	<i>13 965 hym²</i>
<i>Bruttoala:</i>	<i>14 890 br-m²</i>
<i>Tilavuus:</i>	<i>59 560 br-m³</i>